

Museu de L'Hospitalet

Casa Espanya. Espai d'història

Carrer de Joan Pallarès, 38
Telèfon: 93 338 13 96 / Fax: 93 260 04 66
cultura.museu@l-h.cat
www.museu-h.cat

Horari de visita

Feiners, de 10 a 13 h i de 17 a 20 h
Els dissabtes i diumenges, d'11 a 14 h
Els dilluns i festius, tancat

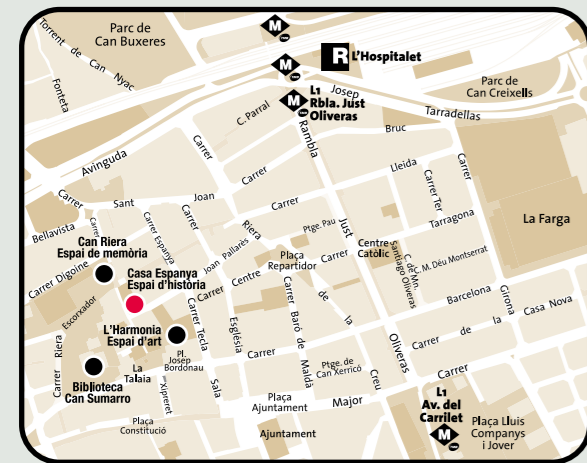
ENTRADA GRATUÏTA

Més informació:

Pàgina web: <http://www.museu-h.cat>

Facebook: <https://www.facebook.com/MuseuLH>
Twitter: @MuseuLH

Edifici accessible

Descarrega't la nostra APP

Hi col·labora:

Diputació Barcelona

Del 18 de juny al 27 de setembre de 2015

CAN BUXERES: UNA JOIA NOUCENTISTA

Museu de L'Hospitalet
Casa Espanya

Espai d'Història de L'Hospitalet

Carrer de Joan Pallarès, 38

Museu de L'Hospitalet
Casa Espanya. Espai d'història

Ajuntament de L'Hospitalet

Can Buxeres és, per a L'Hospitalet, una de les seves icones més destacades. El conjunt del parc municipal, palauet i masoveria nova, amb elements arquitectònics de gran interès, actualment ens ofereix a tots els hospitalencs i les hospitalenques un ampli seguit de serveis, com ara l'espai verd i de lleure, que precisament ara s'està ampliant, o la celebració de les cerimònies civils de noces.

El recinte, típic exemple d'heretat rural que passa a convertir-se en residència senyorial en el context del modernisme, esdevé una de les joies arquitectòniques més preuades de la nostra ciutat.

Amb aquesta exposició, el Museu de L'Hospitalet ens vol donar a conèixer més i millor la seva història, apropant-nos als secrets i a les anècdotes de les famílies que hi van habitar i que configuren ja una destacada pàgina de la nostra història contemporània, i explicant-nos, alhora, aquella època daurada de la història de Catalunya que va ser el noucentisme.

Com a alcaldessa, us animo a visitar-la i gaudir d'aquest llegat tan emblemàtic, veritable tresor per a la nostra ciutat.

Núria Marín i Martínez

Alcaldessa de la ciutat

Producció: **Museu de L'Hospitalet - Ajuntament de L'Hospitalet**

Imatge de la portada: **Can Buxeres, vers 1905-1906. La família Buxeres tenia una plantació de cafè a les colònies de Guinea, d'on van portar el nen africà de la fotografia. Fotografia de Maria Brillas, filla de Josep Brillas, masover de Can Buxeres**

Comissari de l'exposició: **Roger Bastida**

Fons d'imatges: **Arxiu Municipal de L'Hospitalet**

Agraïments a l'**Arxiu Municipal d'Esplugues** i a l'**Arxiu Municipal de La Garriga**

CAN BUXERES: UNA JOIA NOUCENTISTA

Roger Bastida. Comissari de l'exposició

L'Hospitalet és una ciutat amb poques obres modernistes significatives, però amb un volum de patrimoni noucentista gens menyspreable. Aquest gruix d'obra noucentista, a més, és d'allò més variat i respon a tendències diverses dins el propi moviment. Un dels millors monuments noucentistes de la nostra ciutat és el conjunt de Can Buxeres. El palauet Buxeres està catalogat dins el Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de l'Ajuntament i en el Catàleg de Béns Culturals d'Interès Local de la Generalitat de Catalunya. Aquesta exposició, la primera que es fa a l'entorn del tema, vol presentar els resultats del darrer estudi sobre el palauet i el seu conjunt d'una manera divulgativa i amena. L'objectiu principal que ens marcàrem a l'inici del projecte fou el de difondre el patrimoni i la història del palauet i destacar-ne aquells aspectes originals que ens permeten explicar el passat i l'evolució social, cultural i econòmica de la ciutat al llarg de la primera meitat del segle XX. Aquesta petita mostra ha tractat de reunir el nombre més gran possible d'imatges relacionades amb la història de la finca, tot i que també s'ha volgut exposar el bo i millor dels objectes i obres d'art que algun dia ocuparen les estances del palauet i que actualment es conserven als fons municipals.

El palauet Buxeres és una peça interessantíssima del Noucentisme, així com un bon exemple de casa d'estiueig de família benestant. L'estatus ascendent dels Buxeres queda palès en les successives remodelacions de l'immoble i els seus jardins. A partir de Can Buxeres podem, gairebé, reconstruir la trajectòria professional d'Antoni Serrallach, arquitecte força actiu a principis de segle XX, però que restà a l'ombra dels genis del seu temps; la pràcticament desconexió de Serrallach és compartida per molts dels seus col·legues de professió en el context de la Catalunya del Modernisme. A Can Buxeres, però, també hi intervingueren artistes de renom, com l'arquitecte Joaquim Manuel Raspall o Lluís Bru, mosaïcista del Palau de la Música Catalana. Tots aquests professionals, i uns quants més, confluïren per fer de Can Buxeres una de les mansions noucentistes més exquisides del Barcelonès. Amb aquesta exposició volem brindar als visitants l'oportunitat d'imaginar com devien ser aquelles habitacions, aquells jardins, les feines als camps dels voltants de la casa, la vida de les minyones i la relaxada existència dels senyors. La recol·lecció i preservació d'objectes que representen el nostre passat cultural s'accepta, generalment, com la funció més important dels museus. La col·lecció que aquí presentem és l'essència mateixa de Can Buxeres. Els objectes ajuden a aprofundir en les històries que conformen el nostre món. Els objectes són el que ens atrau als museus: ens ensenyen sobre el nostre passat i ens ajuden a comprendre el present. Els objectes són poderosos. Tenen la capacitat de tocar la fibra del nostre subconscient i provocar records. Acosteu-vos a fer un cop d'ull als delicats mobles modernistes de l'emprovador de la casa, a gaudir de la visió de la seda blava de la butaca alfonsina, a meravellar-vos en descobrir que tot el que ara és parc, fa només quaranta-cinc anys eren enormes camps de conreu.

Obriu la porta, passeu, i considereu-vos benvinguts a Can Buxeres.

CA N'ALEMANY: s XVIII-1875

"Ca n'Alemanya queda apartada a un quart d'hora del Hospitalet, dalt d'un collat, a la vanda del *Nort*." Fragment del *Calaix de sastre* (1769-1819) del Baró de Maldà.

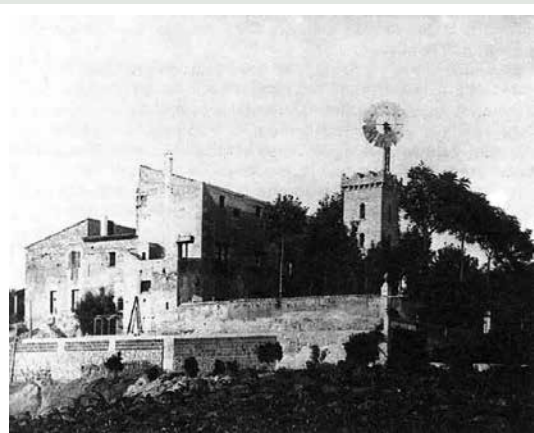
La referència escrita més antiga de què disposem sobre Can Buxeres és la que féu Rafael d'Amat i de Cortada, baró de Maldà, a finals del segle XVIII. Ca n'Alemanya era, en aquella època, una casa pairal envoltada de camps de conreu i d'alguns arbres; així doncs, podem dir que la masia era una explotació agrícola com moltes de les que sovintejaven al municipi. A partir del segle XIX la masia començà a ser coneguda pel nom de Casa Alta. En una data no determinada entre els anys 1850 i 1854 es va aixecar la muralla de tancament sobre la qual passa la via del tren. L'any 1875 la Casa Alta va passar a mans de Joaquina Casanovas. Casanovas hi va fer construir la torre neomudèjar de maó, encara dempeus, que era un molí per extreure aigua d'un pou.

DE LA CASA ALTA A CAN BUXERES: 1877

"La filla dels Comtes de Sallent va sortir amb personalitat pròpia, una personalitat barcelonina anterior a l'exposició del vuitanta-vuit, sensible a les olors colonials, a l'oli de les fàbriques, a l'eficàcia del cotó filat i a les comèdies d'en *Pitarra*." Fragment de *Vida privada* (1952) de Josep Maria de Sagarra.

El 1877, la casa pairal i els seus terrenys foren adquirits per l'advocat Lluís Buxeres i Abat (1838-1909). Buxeres havia fet fortuna durant els anys previs a la compra de la finca, que adquirí com a casa d'estiueig.

Dos dels fills de Lluís Buxeres i Abat, Joan i Francesc d'Assís, fundaren una societat dedicada a la compravenda de productes de la Guinea Espanyola. Aquesta societat, "Hermanos Buxeres y Font", creada el 1895, portava cafè i cacau de l'illa de Fernando Poo (actualment anomenada Bioko) a Barcelona. Cap al 1905 van portar a L'Hospitalet un nen africà, l'Amadeu, per fer feines de servei a la casa. En moltes ocasions sortia fora de la finca per fer compres i altres encàrrecs, així que la seva presència va despertar l'atenció i la curiositat del veïnat.

Casa Alta, darrer terç del segle XIX. Museu de L'Hospitalet

Lluís Buxeres i Abat (1838-1909) Museu de L'Hospitalet

LA REFORMA D'ANTONI SERRALLACH: 1901-1904

"Vallldaura aixecà el bastó i, assenyalant la terrassa aguantada per quatre columnes de marbre rosa que protegia el cancell, digué: «La faré cobrir de vidres i a l'hivern hi podrem prendre el sol». Fontanills ficà la clau al pany i forcejà una estona: «Tot està rovellat, senyor Vallldaura; però ja ho anirem adobant»." Fragment de *Mirall trencat* (1974) de Mercè Rodoreda.

Lluís Buxeres començà la transformació de la finca a partir del 1901, vint-i-quatre anys després de la compra. Buxeres comptà amb el treball de l'arquitecte Antoni Serrallach i Fernández-Periñán, titulat a Barcelona el 1887.

L'obra més important de Serrallach és la Capella del Santíssim de l'església de la Concepció del carrer d'Aragó de Barcelona. També dirigí el projecte de restauració del monestir de Sant Pere de Camprodon.

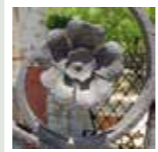
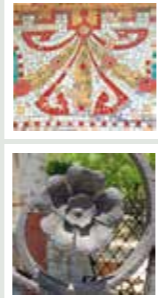
Serrallach anivellà l'alçada de l'antiga masia i en modificà el perímetre, ja que, com es veu a les fotografies de finals de segle XIX, la casa pairal es componia de diverses edificacions de diferents alçades. A més, l'arquitecte planificà la modificació de l'interior de l'edifici i hi afegí les galeries laterals i les de la façana posterior de la casa. Les reformes dels interiors i la construcció de les galeries, iniciades el 1901, finalitzaren el 1903. Serrallach també dissenyà un habitatge per als masovers, la Masoveria Nova, que s'edificà el 1904.

EL JARDÍ DE TOTS ELS JARDINS: 1911-1912

"Que serà paradís lo que era abans desert." Fragment d'uns versos del poeta Omar Khayyam (segle XI) inscrits a la xemeneia del menjador de Can Buxeres.

Uns anys després continuaren les transformacions, en aquesta ocasió de mans del cèlebre arquitecte Manuel Joaquim Raspall i Mayol, que havia acabat la carrera el 1904. Raspall dissenyà el jardí lateral de la casa, on inclogué una font ornamental de trencadís i difrents jardineres del mateix material. Raspall dissenyà el mur que envolta la casa, així com la porta de forja que actualment hi dóna accés; també dissenyà el parell de fanals de forja situats a banda i banda del porxo d'entrada.

L'arranjament del jardí, que comportà el pas definitiu de casa pairal a palauet, s'acabà el 1911, com anuncia la placa d'una de les reixes d'entrada de la carretera d'Esplugues. També és obra de Raspall l'element més característic dels jardins: el singular temple o festejador modernista de trencadís.

Temple o festejador i jardineres. Joaquim Raspall i Mayol

ELS FELIÇOS ANYS VINT: 1921-1927

"La presència d'aquells milionaris, de les autoritats, de les primeres potències de Barcelona, plantades en vano davant d'ell, era ben bé l'apoteosi d'aquella celebritat tan sospirada, obtinguda a còpia d'afanys i contratemps. En Jordi havia tingut raó: havia arribat al capdamunt, era l'home del dia." Fragment de *La febre d'or* (1890-92) de Narcís Oller.

Entre el 1921 i el 1926 es realitzaren unes intervencions a la finca a càrrec de Josep Plantada i Artigas de les quals no es conserven els permisos, tot i que sí alguna factura. Plantada era arquitecte municipal de Barcelona, la qual cosa podria explicar que no demanés el permís oficialment.

Plantada redecorà quasi tots els interiors i col·locà nous sostres pintats a les estances. El menjador es guarní amb un fris de guix amb medallons que contenen caps de dames i cavallers renaixentistes; també s'hi instal·là una llar de foc decorada amb uns versos en català del poeta persa Omar Khayyam. Plantada construï el porxo de la façana principal, constituït per un balcó suportat per dos parells de columnes jòniques. A més, allargà la façana del primer pis en sentit longitudinal afegint, a banda i banda, dos cossos (el de la part esquerra, un absis amb finestrals sustentat per columnes, és el més vistós i senyorial). Suposem que Plantada afegí les balustrades decorades amb gerros i copes que compartimenten el jardí en terrasses. El 1927, quan la reina Victòria Eugènia i les infantes visitaren la ciutat de L'Hospitalet per inaugurar el nou edifici de Correus (obra de Ramon Puig i Gairalt), varen ser rebudes a Can Buxeres per totes les autoritats municipals i provincials; també les rebé Enric Buxeres, propietari del palauet un cop mort el seu germà Francesc d'Assís.

CAN BUXERES DESPRÉS DELS BUXERES: 1936-1972

"Tot queda barrejat amb visions, olors, sons impossibles d'expressar per escrit; l'olor de les trinxeres, les sortides del sol a la muntanya, que s'allargaven fins a distàncies inconcebibles, l'espetec glacial de les bales, el rugit i la flamarada de les bombes, la llum freda, clara, dels matins de Barcelona..." Fragment d'*Homenatge a Catalunya* (1958) de George Orwell.

El 1936, Enric Buxeres fou assassinat a la seva torre de Viladecavalls i, el mateix estiu, un cop iniciada la Guerra Civil, Can Buxeres fou ocupada i col·lectivitzada pel Comitè de Milícies Anti-feixistes (dominat pels anarcosindicalistes de la CNT), organisme que va compartir el poder al carrer amb l'Ajuntament de la ciutat, governat pels republicans d'esquerra. Així, Can Buxeres es va convertir en la seu de l'Escola Ferrer i Guàrdia. La finca fou recuperada el 1939.

El 1968, l'Ajuntament de L'Hospitalet comprà la finca i el palauet a Luis María Buxeres, nét de Lluís Buxeres i Abat. Amb aquesta compra es va aconseguir que la ciutat tingués el seu primer gran parc urbà (5 hectàrees).

Avui dia, el palauet Buxeres és el lloc destinat a la celebració dels matrimonis civils de la ciutat. També s'hi fan recepcions i actes institucionals de l'Ajuntament. Can Buxeres està protegit com a Bé Cultural d'Interès Local.

Masovers de Can Buxeres laurant. Segon terç del segle XX Col·lecció Campreciós Pujol. L'Hospitalet

